

Мушкетик Леся

Українсько-угорське міжакадемічне співробітництво на терені етнології у наш час

Національна академія наук України та Угорська академія наук (віднедавна дослідницька мережа HUN-REN) кілька десятиліть поспіль підтримують систематичну і плідну співпрацю як на вищому міжакадемічному рівні, так і в межах окремих підрозділів, інститутів, центрів тощо. Активне спілкування науковців, жвавий обмін здобутками, напрацюваннями, думками триває і в області гуманітарних наук, які хоч і пережили низку організаційних трансформацій упродовж останнього десятиліття, однак зберегли свій людський і науковий потенціал. У наш час глобалізації та омасовлення, різного типу міжетнічних конфліктів і воєн перспективним напрямом видається розробка спільних дискурсів на терені таких наук як етнологія, фольклористика, культурна та соціальна атропология, інших суміжних областей.

У нашій праці ми зосередили основну увагу на наукових контактах Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАН України в рамках міжакадемічних договорів з Інститутом етнографічних досліджень Центру гуманітарних наук УАН (мережа HUN-REN). Водночас зауважмо, що в коло цієї наукової співпраці потрапляють також інші академічні інститути гуманітарного профілю, а ще заклади Центру суспільних наук УАН, Угорське етнографічне товариство, Будапештський етнографічний музей, профільні кафедри угорських університетів у Будапешті, Ніредьгазі, Сегеді, Дебрецені, Печі, де також тривають наукові студії.

Понад тридцять років Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАН України (далі – ІМФЕ) підтримує наукові контакти з Угорським інститутом етнографічних досліджень (далі – ІЕД), яке від початку здійснювалося в рамках міждержавної угоди поміж двома Академіями наук. Ще 1990 року керівником тогочасного Інституту мистецтвознавства, фольклору та етнографії ім. М. Т. Рильського НАН України Олександром Костюком та директором Інституту етнографії УАН Аттілою Паладі-Ковачем було укладено Угоду про співробітництво, а 2005 року її було подовжено і підписано в Будапешті керівниками обох закладів

– Мігаєм Гоппалом та Ганною Скрипник, у рамках документу визначалася основна тематика на п'ять років та підтеми, за які відповідали окремі виконавці.

У межах співробітництва науковці ІМФЕ неодноразово відвідували Будапешт, працювали в бібліотеках та архівах, зустрічалися з угорськими колегами, брали участь у багатьох конференціях: етнографічних та фольклористичних, інших, до прикладу: Міжнародні конгреси угрознавців (Дебрецен, 2006; Печ, 2016 та ін.), 7-й конгрес SIEF (Будапешт, 2001 р.), 34-а Міжнародна баладна конференція (Будапешт, 2001 р.), Міжнародна наукова конференція «Угорський Ренесанс» (м. Клуж, Румунія, вересень 2008 р.), Міжнародна наукова конференція, присвячена пам'яті професора І. Удварі (м. Ніредьгаза, Угорщина, травень 2010 р.), україністичні конференції (Будапешт, Сегед, Ніредьгаза та ін. 2011, 2014, 2022, 2023 рр.). Свого часу українські дослідники (Л. Вахніна, Л. Мушкетик, Я. Пилинський, О. Микитенко) брали участь в унікальних Міжнародних конференціях по дослідженню національних спільнот у Бекешчабі (1975–2001 рр.), їхні доповіді було надруковано у томах конференцій. Праці українських учених систематично оприлюднювали в Угорщині, у збірниках, періодичних виданнях («Acta Ethnographica», «Studia Slavica», «Néprajzi Látóhatár» і т.п.). Зі свого боку, угорські вчені неодноразово бували в Україні, виступали з доповідями, брали участь у наукових форумах, працювали в бібліотеках, серед них тогочасний завідувач відділу фольклористики ІЕД Мартон Іштвановіч, науковці Естер Кішбан, Жужанна Сарваш, Жужанна Татраї, Марія Кішш, Ілдіко Кріза, Петер Вереш та ін. Так, Ілдіко Кріза виголосила доповідь на конференції, що проводилася ІМФЕ під назвою «Українська усна традиційна проза: Питання текстології та виконавства» (Київ, 1997). 2011 року співробітники ІЕД в особі його директора габілітованого доктора Балажа Балога та наукової співробітниця Каталін Югас взяли участь у Міжнародній конференції, присвяченій 90-річчю ІМФЕ. Балог на пленарному засіданні виголосив доповідь «Угорські спільноти у Східній Пенсильванії», а Югас виступила в одній із етнологічних секцій з тематикою «Структура народної медицини та її зв'язок з гігієнічними звичаями й обрядовим обмиванням». Доповіді опубліковано в щорічнику ІМФЕ «Матеріали до української етнології» (2011, вип. 10; 2012, вип. 12). Восени 2013 року угорські науковці взяли участь у Восьмому міжнародному конгресі україністів, що готувався і тривав на базі ІМФЕ (тогочасною Президенткою Міжнародної асоціації україністів була директорка Інституту Ганна Скрипник), взяли участь у роботі секцій.

Угорські та українські вчені спільно студіювали народну культуру Закарпаття, зокрема тематику угорсько-українських мовних та етнофольк-

лорних контактів. Відомо, що ці зв'язки розглядалися і в минулому, згадаймо праці Гіадора Стрипського, Дюли Ортутаї, Бели Гунди, Петра Лінтура та ін.¹ Так, образи угорських історичних героїв – короля Матяша, Лайоша Кошута та ін. в українській та загальнослов'янській усній традиції спільно розглядали колишня завідувачка відділу фольклору ІЕД докторка філологічних наук Ілдіко Кріза та авторка даної статті, вони опублікували низку праць з цих питань (Кріза 2006, с. 89–98; Мушкетик 2020, с. 277–349; Мушкетик 2013; Musketik 2004, с. 363–410).

У часописах та збірниках ІМФЕ («Народна творчість та етнологія» (раніше «Народна творчість та етнографія» – НТЕ), «Матеріали до української етнології», «Слов'янський світ») систематично публікують у перекладі українською статті відомих угорських науковців, напр.: Мігая Гоппала про народну медицину (НТЕ 2005, № 3), Баложя Балого про плани наукових досліджень ІЕД (НТЕ 2011, № 1)², Д. Віґи про українців-русинів (НТЕ 2014, № 2), А. Паладі-Ковача (НТЕ 2015, № 2), І. Крізи, Е. Еперйешши та ін. Крім того, систематично оприлюднюють рецензії на угорські видання, таким чином українські науковці мають змогу ознайомитися з кращими досягненнями європейської науки (Мушкетик 2012, с. 118–1218; Мушкетик 2018, с. 96–101).

У рамках співробітництва в ІМФЕ ім. М. Рильського було підготовлено угорський спецвипуск журналу «Народна творчість та етнографія» (2006, № 4). Представлений у цьому числі матеріал репрезентує різні напрями угорського народознавства. Авторами проєкту стали провідні вчені Будапешта, Дебрецена, Сегеда, Ніредьгази, серед них А. Паладі-Ковач³, М.

¹ У наш час мовну ситуацію на Закарпатті активно вивчають лінгвісти Закарпатського угорського інституту ім. Ференца Ракоці ІІ, нині об'єднані в Науково-дослідний центр ім. Антона Годинки, найважливішими напрямками студій якого є аналіз мовної політики загалом, мовного ландшафту Закарпаття, питань багатомовності, а також освіти, релігії, міжкультурних, міжмовних контактів, різних аспектів соціолінгвістики і лінгвокраїнознавства. Згадаймо тут імена ректора Інституту С. Черничка, А. Бергсасі, К. Гуреш-Ласло та ін., які підготували низку індивідуальних та колективних монографій з цих проблем («Угорці і угорська мова на Закарпатті», 2021, трьома мовами та ін.). Питаннями мовної інтерференції, словникарства та ін. цікавляться їхні колеги Є. Барань та В. Газдаґ. Дослідження проводять з урахуванням новітніх лінгвістичних та соціологічних метод, візуальної антропології тощо.

² У цій та інших статтях Балаж Балог, який крім керівника ІЕД обіймає також посаду генерального директора Центру гуманітарних наук УАН, викладає сучасну концепцію розвитку Інституту, основних напрямів його роботи, тематики, методики, подальших перспектив розвитку тощо. З останніх праць відомого ученого назвімо його спільну з Аґнеш Фюлеміле фундаментальну роботу з народної культури Калотасеґа (Balogh, Fülemile 2023).

³ Відомий угорський етнолог, музеолог, педагог, багаторічний директор ІЕД (від 1986 по 2004 рр.) академік Аттіла Паладі-Ковач є автором численних праць, ініціатором багатьох проєктів і починань, серед них фундаментальної «Угорської етнографії у восьми (фактично,

Гоппал, П. Вереш, Л. Коша, І. Кріза та інші дослідники. Пропоновані увазі читача статті висвітлюють актуальні проблеми сучасної угорської етнології. Зокрема популярними у наш час в Угорщині є дослідження етнології релігії, основні напрями яких описує у своїй розлогій статті тогочасний завідувач кафедри етнології Сегедського університету Габор Барна. Найбагатший цикл угорської обрядовості – зимовий – розглядає Жужанна Татраї. Плідним є вивчення питань етнічної історії та походження народу. Особливий інтерес викликає той віддалений у часі й просторі період минувшини народу, який передував віднайденню батьківщини – гонфоглалашу. Цих проблем, як і давньої язичницької релігії – шаманізму – торкаються Мігай Гоппал, Петер Вереш, Давід Шомфаї Кара. Уже згадувалося, що в Угорщині широко вивчається культура національних спільнот. Про роль культури нацменшин у глобалізаційному світі розповідає Ерньо Еперйешши, маловивчених питань національної характерології торкається Ілона Надь, результатом експедицій на Закарпаття стала праця Ержебет Бьоді про міжетнічні впливи у культурі харчування. Цікаву сторінку з історії угорсько-українських етнографічних зв'язків, а саме етнографічну діяльність Гіадора Стрипського, розкрив професор Іштван Удварі¹. Про зближення угорської етнографії з соціальною та культурною антропологією свідчать статті Пірошки Сабо та Ласла Коши. Ці та інші праці угорських вчених увійшли до фундаментального двотомного видання ІМФЕ «Сучасна зарубіжна етнологія : Антологія» (Київ, 2011), де представлено науковий доробок світової етнології.

Натомість праці українських дослідників систематично публікувалися в Угорщині, так, у періодичних виданнях та збірниках оприлюднено понад 40 статей Л. Мушкетик (Musketik 2004, р.174–203; Musketik 2009, р. 210–218; Musketik 2013, р. 453–470; Musketik 2020, р. 41–48 та ін.). Статті Л. Вахніної, О. Микитенко, Л. Мушкетик увійшли до збірки, присвяченої 70-

в дев'яти) томах» (Magyar Néprajz nyolc kötetben 1988–2011), що є найбільшою синтетичною працею з етнології та фольклору Угорщини на наш час, див про це (Мушкетик 2012, с. 96–101). Паладі-Ковача цікавлять також міграції українців-русинів до Угорщини, їх становище та народна культура в попередні періоди (Paládi-Kovács 1973, р. 23–31). Його статті перекладено українською мовою і опубліковано в НТЕ, серед них назвімо і багату інформацією студію про розвиток європейської етнологічної науки у наш час, що є корисною і пізнавальною для українських колег (Паладі-Ковач 2015, с. 7–23).

¹ Принагідно зауважмо, що завідувачем кафедри української та русинської філології тогочасного Інституту ім. Дь. Бешшенеї у м. Ніредьгаза (нині університету) І. Удварі було ініційовано і оприлюднено низку перекладів угорських монографічних праць про історію, літературу та етнологію Угорщини: Ласло Коша «Чиї ви сини? Огляд угорської етнографії» (Ніредьгаза, Ужгород, 1998, 2002); Андраш Гьорьомбеї. Історія угорської літератури (Ніредьгаза, 1997); Коротка історія Угорщини / під редакцією П. Ганака (Ніредьгаза, 1997).

річчю знаного в Угорщині словакознавця Андраша Крупи (Diricanová, Krekovicová, Uhrinová 2004).

У межах загальних тем тогочасного відділу мистецтва і народної творчості ІМФЕ (зараз відділ української та зарубіжної фольклористики) «Фольклор та мистецтво слов'ян в європейському контексті» (2005–2008 рр.) та «Сучасна фольклористика європейських країн» (2009–2011 рр.) підготовлено розділи «Славістична фольклористика Угорщини кінця ХХ–поч. ХХІ ст.» та «Угорська фольклористика та етнографія кінця ХХ–початку ХХІ століття», видано монографії з даної тематики Л. Мушкетик: «Людина в народні казки Українських Карпат : на матеріалі оповідальної традиції українців та угорців» (2010); «Фольклор угорсько-українського порубіжжя» (2013) та низку статей. Монографію про антропоцентризм як світоглядний атрибут народної казки виконано на матеріалі українських та угорських казок регіону Українських Карпат, що репрезентують основний тип європейської казки. У дослідженні виокремлено кілька антропоцентрів: герой/героїня, персонажі – казкар – слухачі/читачі. На основі казкових наративів розкрито фольклорну картину світу, її основні концепти та бінарні опозиції, зокрема такі як доля, хронотоп, життя/смерть, бідний/багатий, молодий/старий, чоловік/ жінка та ін. Досліджено також сутнісні людські бажання, родинні стосунки в казках, зв'язок людини й довкілля, особливості народної релігійності у наративах. Останній розділ присвячено міжетнічним зв'язкам, зокрема різним видам угризмів у фольклорі регіону. Дану тематику розвинуто в наступній згадуваній монографії про етнофольклорні взаємовпливи в народній культурі Закарпаття, як самобутнього історико-культурного регіону. У книзі висвітлено регіонально-локальну специфіку фольклору краю в межах окремих жанрових груп – народної пісенності, народної прози, проаналізовано угорські запозичення в уснопоетичній творчості українців-русинів, виокремлено їхні типи і форми, з'ясовано модифікації у мові-приймачі. Окремий розділ присвячено образам відомих діячів угорської історії – королю Матяшу Корвіну, князю Ференцу Ракоці ІІ, Лайошу Кошуту в українському фольклорі. У праці також простежено історію фольклористики краю – від найдавніших часів до сучасності, зокрема збирання, систематизацію та публікацію, дослідження усної словесності.

З часом наукове співробітництво поміж двома інституціями, що раніше тривало в межах угод, продовжилося в рамках спільних наукових проєктів. Так, у 2013–2015 рр. тривав проєкт ІМФЕ та ІЕД під назвою «Національні, регіональні і локальні форми народної культури і суспільних трансформацій в Україні та Угорщині в ХХ – ХХІ ст.», у 2016 – 2018 рр. «Зміни національного, регіонального і локального рівня в народній культурі та суспільстві Украї-

ни та Угорщини в ХХ–ХХІ ст.», у 2019–2021 «Угорсько-українське порубіжжя: питання національної ідентифікації, міжетнічних взаємовідносин і культурної спадщини», керівники проєктів директорка ІМФЕ академік Ганна Скрипник та директор Інститут етнографічних досліджень Балож Балог, учасники: Леся Вахніна, Леся Мушкетик, Галина Бондаренко, Агота Ішпан, Карой Жолт Надь, Каталін Югас, Левенте Сіладі та ін.

У даний період в Інституті мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського тривають актуальні дослідження з народної культури порубіжжя, так, у відділі української та зарубіжної фольклористики з'ясовують фольклорно-етнографічну специфіку українсько-польського, українсько-болгарського та українсько-угорського пограниччя, репрезентуючи таким чином, зони контактування, взаємодії та стосунки між спільнотами, види і форми міжетнічних контактів та взаємодій, фольклорних запозичень тощо. Стосовно Угорщини розроблялася також проблематика збирання і вивчення уснопоетичної творчості слов'янських нацменшин у країні (кінець ХХ – початок ХХІ ст.), було висвітлено тематику основних славістичних студій, осередки, персоналії учених, а ще матеріали збірників, часописів тощо. Ці відомості увійшли до нашої монографії «Славістика в Угорщині: історія та сучасний стан» (Київ, 2014) і частково до книги «Сучасна угорська етнологія: осередки, напрями досліджень, персоналії» (2017)¹. У монографії простежено сучасний розвій етнології (етнографії та фольклористики) в Угорщині. Розглянуто організаційну мережу етнографічних студій країни: Угорське етнографічне товариство, Інститут етнографічних досліджень Центру гуманірних наук Угорської академії наук (нині HGT-REN), Угорський етнографічний музей у Будапешті, етнографічні Інститути та кафедри університетів Будапешта, Дебрецена, Сегеда, Печа, Мішкольца. Описано фундаментальні синтетичні видання («Угорський етнографічний атлас», «Угорська етнографія у восьми томах», багатотомний «Угорський каталог казок» та ін.), основні періодичні видавничі серії, часописи та щорічники з етнології («Ethnographia», «Ethno-lore», «Acta Ethnographica Hungarica» і т. д.), резонансні конференції. Окремі розділи присвячено головним напрямам етнографічної науки, що нині адаптують кращі досягнення культурної та соціальної антропології; збиранню, публікації та вивченню угорського фольклору; дослідженню народної культури національних спільнот Угорщини та угорської діаспори, зокрема на Закарпатті. Простежено діяльність та творчий шлях знаних науковців. 25 вересня 2019 року у Головному будинку

¹ Див. рецензію Вілмоша Газдаґа у часописі «Ethnographia» (Gazdag 2020, p.742–745.).

Угорської академії наук відбулася святкова конференція з нагоди 130-річчя заснування Угорського етнографічного товариства, де авторка виступила з привітальним словом і доповіддю (Musketik 2020, p.41–48).

Друга велика тема зацікавлень українських науковців – питання сучасного фольклоризму у культурі країни, як угорців, так і слов'янських нацменшин. Українські вчені мали змогу побувати в Домі традицій у Будапешті¹ на організованих ним заходах (напр. виступ Угорського державного ансамблю народного танцю з програмою «Образи Карпат. До Карпат і з-за Карпат» та ін., 2023 р.), познайомитися з діяльністю угорських т. зв. домів танцю, побувати на міжнародному фольклорному конкурсі «Злітай, паво», переглянути фольклорні збірки, репертуар сучасних народних музичних гуртів, фестивалів. Учасниці проєкту поставили метою також розглянути культурно-освітню діяльність української діаспори Угорщини, роль фольклору в утвердженні національної ідентичності нацменшини, для чого вони відвідали Товариство української культури в Будапешті (ТУКУ), побували на організованих ним заходах, познайомилися з бібліотекою, періодичними виданнями, часописами «Громада», «Український вісник» та ін. Зібрані українськими науковцями матеріали увійшли до статей і колективної монографії відділу, це розділ «Сучасна фольклорна культура українців Угорщини» (Мушкетик 2021, с. 29–65). В останні десятиліття українці зорганізувалися в активну спільноту, яка зберігає свою ідентичність, дбає про збереження власної культури, освіти, релігійних уподобань. За даними перепису 2011 року в Угорщині проживає 5633 українця, які переселилися сюди впродовж останніх 200 років. Ними створено Державне самоврядування (ДСУУ) та місцеві самоврядування, а також Товариство української культури Угорщини (ТУКУ), регіональні товариства. До останнього часу в Угорщині діяли лише недільні українські школи, а у вересні 2023 р. у Будапешті та Ніредьгазі було відкрито Національну школу української мови імені Лесі Українки (білінгвальний тип навчання). Важливу ідентифікаційну роль у житті української діаспори Угорщини відіграє українська народна культура і зокрема фольклор, який є важливим складником культурно-інформаційної діяльності нацменшини і може презентуватися у наш час у межах різних гуртів, фестивалів, концертів тощо, тобто у вторинній формі, це явище ми називаємо фольклоризмом. Тут відбуваються святкування Різдва, Пасхи, інших національних та народних свят, тривають творчі

¹ Директор Дому традицій музикант і музикознавець Міклош Бот у співробітництві з українським музеєм Івана Гончара створили найбільший онлайн-архів української традиційної пісні «Поліфонія».

вечори, заходи, присвячені вшануванню відомих українців та знаменних дат. Громада має право на гарантований час у трансльованих ЗМІ (радіо, телебачення) та можливість публікацій у друкованих ЗМІ Угорщини. Є можливість перегляду інтернет-телебачення Ukrtv.hu. Значною є роль церковних традицій. Таким чином, в умовах діаспори, коли мова у певному сенсі перестає бути визначальною, фольклорні форми стають одним із ключових символів ідентифікації українства, як на зовнішньому, естетичному, так і на внутрішньому, духовному рівнях.

Як уже згадувалося, основні фольклорно-етнографічні контакти між двома народами йшли через Закарпаття, де проживає значна угорська діаспора. Народна культура угорців краю здавна цікавить учених, однак у радянські часи науковці з Угорщини мали обмежені можливості для цих студій. Згідно із запланованою тематикою у рамках спільних проєктів співробітники Інститут етнографічних досліджень УАН неодноразово виїжджали в експедиції на Закарпаття (Берегівський, Виноградівський, Ужгородський райони області). Так, Агота Ішпан збирала матеріал по функціонуванню масових форм торгівлі (міжнародних базарів та ін.) часів соціалізму, Карой Жолт Надь досліджував конфесійне становище окремих спільнот Закарпаття, Левенте Сіладі потрійне угорсько-українсько-румунське прикордоння, польову роботу по збиранню угорської народної прози тут проводив Золтан Мадяр¹ та ін.

Результати своїх досліджень угорські науковці оприлюднили у вигляді доповідей, статей, повідомлень, інтерв'ю (Nagy 2014, р. 7–71). По даній тематиці Надь зробив також кілька доповідей: на щорічній конференції Докторської колегії Угорської реформатської церкви (липень 2014 р.) у Шарошпатаку він озвучив тематику: «Конфесійна ідентичність закарпатської реформатської молоді: Результати досліджень, проведених в закарпатських реформатських ліцеях»; у травні 2014 року у Веспремі виголосив доповідь «Релігійність закарпатської реформатської молоді» на 10-й конференції «Релігійна культура і спосіб життя в Карпатському басейні», а також дав інтерв'ю з питань реформатської ідентичності на Радіо Кошута. Своєю чергою Левенте Сіладі виступив з такими доповідями: «Господарські зв'язки у просторі угорсько-румунсько-українського потрійного кордону» на конференції «Frontiere, modul de viata langa frontiere in Bazinul Carpatic» (Арад, 2014); «Роль родичання у дотриманні зв'язків і передачі інформації» на конференції «Кордони, стан прикордоння в Карпатському регіоні»

¹ Співробітник ІЕД Золтан Мадяр зібрав і опублікував цілу низку збірників прозового фольклору з території Угорщини та поза її межами, підготував на їх основі кілька вагомих монографій. Йому належить укладання багатотомного каталогу угорських переказів з території країни і окремого каталогу угорськомовних переказів Трансильванії.

(Будапешт, вересень 2014 року); «Культурні та економічні мотивації локального вживання мови на території потрійного угорсько-румунсько-українського кордону» на конференції «Мовне і культурне розмаїття у Східній та Центральній Європі : цінності та виклики» (Берегове, квітень 2015 р.). Отримані результати увійшли до міжнародного проєкту за підтримки ОТКА¹ під назвою «Вивчення потрійних кордонів на території південно-західної, південно-східної та північно-східної Угорщини». У 2015 році з'явилися узагальнюючі видання під назвою «Потрійний кордон з етнографічного погляду» (Turai, Mészáros (szerk.) 2015a) та «Етнографічне потрактування потрійного кордону» (Turai, Mészáros (szerk.) 2015a). Редактори томів Тюдє Тураї і Чаба Месарош. За допомогою цих праць, що містять візуальні матеріали, дослідницька група прагнула дати візуально-антропологічне трактування становища потрійного кордону. Науковцями було вибрано чотири тематичні одиниці (потрійність, рух на кордоні, економічні зв'язки, культурна пам'ять), які на просторі потрійного кордону структурують повсякденну прикордонну практику проживаючих тут спільнот, а також фактори становлення і вираження ідентифікації вздовж кордонів. Багатий фотоматеріал (альбом), на думку укладачів, не є самоціллю, і не просто ілюструє дослідження, а доповнює, пояснює їх, допомагає зрозуміти, як трансформації на кордоні упродовж майже ста останніх років впливали на реорганізацію регіонів і середовища. У виданнях можна простежити вплив макротенденцій на невеликі простори у період, починаючи з часів зміни системи. Сюди увійшли статті угорських та зарубіжних учасників проєкту, згруповані за такими рубриками: дослідження кордону і міграція; угорсько-австрійсько-словенський потрійний кордон; угорсько-румунсько-сербський потрійний кордон; угорсько-румунсько-український потрійний кордон. Вступні статті до збірників підготували Т. Тюдє та Б. Балог.

Угорські та українські науковці з обох країн взяли також участь у науковій конференції, що проходила в Закарпатському угорському інституті імені Ференца Ракоці II (Берегове) під назвою «Мовне і культурне розмаїття у Східно-Центральній Європі: цінності і виклики» (квітень 2015). На конференціях була представлена доповіді з етнографії та фольклору, переважно з території Закарпаття (Барабаш Кес, Маргіт Кес, Ю. Туряниця та ін.).²

¹ ОТКА – скорочена назва фонду «Основні державні наукові дослідницькі програми» (Országos Tudományos Kutatási Alapprogramok).

² Принагідно згадаймо колективну монографію львівського академічного Інституту українознавства ім. І. Крип'якевич під назвою «Угорсько-українське пограниччя: етнополітичні, мовні та релігійні критерії самоідентифікації населення» (упорядники О. Муравський, М. Романюк, 2019 р.) предметом аналізу якої став обшир актуальної як історичної, так і

Угорські вчені неодноразово відвідували Київ. Так, 2016 року Каталін Югас, Агота Ішпан та Левенте Сіладі побували в ІМФЕ, розповіли про деякі результати своїх наукових студій, а Югас виголосила доповідь під назвою «Хай живе угорська свобода, хай живе Батьківщина: пісні про Кошута в угорській історії від генези до наших днів». У ній йшлося про угорську революцію 1848–1849 рр. під проводом Лайоша Кошута, і її рецепціях у фольклорі та народній культурі загалом, символічне значення в історії і сучасності угорського народу. Югас розповіла також про угорські народні пісні нового і старого стилю, їх музичні особливості, питання фольклоризму та фольклоризації. Виступ ілюструвався відео- та аудіоматеріалом, кілька пісень дослідниця виконала сама, адже є учасницею фольклорного гурту. У перекладі українською опубліковано статтю Югас на актуальну нині тематику «Угорські солдатські пісні про бої з російськими ворогами» («Слов'янський світ», 2022, випуск 21), що певною мірою резонує з новою тематикою відділу «Російсько-українська війна у сучасному фольклорі: антропологічні виміри».

Каталін Югас цікавилася також питаннями використання елементів народного одягу у сучасному вбранні українців, консультувалася з колегами з ІМФЕ. У жовтні 2020 року старша наукова співробітниця ІМФЕ Марина Олійник взяла участь у міжнародній конференції Інституту етнографічних досліджень «Реміснична спадщина – сучасне мистецтво та ідентичність» з доповіддю «Вишивка в одязі видатних українців», ці матеріали опубліковано в щорічнику «Acta Ethnographica» (2021 р. № 2, с. 517–542), так само як і статтю директорки ІМФЕ Ганни Скрипник про багатотомне видання «Етнографічний образ України», що вийшло в ІМФЕ (с. 619–622).

Від початку військової агресії Росії в Україні 24 лютого 2022 року Угорська академія наук приймала у себе науковців – тимчасових біженців з України у гостьовому домі Домус, подавала їх допомогу та підтримку.

І хоча офіційне співробітництво між двома Інститутами нині призупинене через російсько-українську війну, контактування триває і далі, так, співробітники ІМФЕ публікують праці в угорських виданнях, готують блок статей для оприлюднення в академічному щорічнику «Acta Ethnographica». 4

сучасної проблематики регіону Закарпаття з доволі розлогою тематикою – історичною, політичною, лінгвістичною, етнографічною, соціокультурною, релігійною та ін. [див. про це: Мушкетик 2022, с. 59–69]. До реалізації проекту було залучено фахівців з усієї України і почасти з Угорщини, з самого Інституту, інших установ Львова, а ще Івано-Франківська, Будапешта, Києва, Ужгорода, Берегового та ін. Книга складається з чотирьох великих розділів: Угорсько-український кордон: формування, особливості, трансформації. Угорсько-українське пограниччя в історичній ретроспективі. Самоідентифікація населення угорсько-українського пограниччя. Сучасні політичні, культурні й освітні проблеми пограниччя.

і 5 квітня 2024 року в Інституту етнографічних досліджень Центру гуманітаристики УАН (дослідницька мережа HUN-REN) у Будапешті відбулася конференція на тему «Сучасний фольклор – фольклор і медіа», на якій Л. Мушкетик виступила з доповіддю «Роль Інтернету в популяризації піснi-гiмну війни *Червона калина*». На конференції тривали дискусії щодо визначення терміну *сучасний фольклор*, який нині може трактуватися доволі широко. Під час перебування в Угорщині Леся Мушкетик поспілкувалася також з генеральним директором Центру гуманітарних наук Балажем Балогом, головною редакторкою збірника «Acta Ethnographica» Агнеш Семеркені, завідувачкою відділу фольклору Ілдіко Ландгراف, іншими співробітниками Інституту – академіком Аттілою Паладі-Ковачем, Евою Мікош, Золтаном Мадяром, Левенте Сіладі, побувала на ще на одній інститутській конференції, присвяченій 85-й річниці з дня народження колишнього співробітника ІЕД етнолога Міклоша Сіладі.

Згадаймо також деякі приклади співробітництва з іншими академічними установами Угорщини, зокрібно долучення до міжнародного проекту Інституту літературознавства УАН (HUN-REN) щодо європейських шляхів української піснi «Їхав козак за Дунай», який тривав у 2021–2022 роках під керівництвом Жофії Калавскі. У квітні 2023 р. відбулася наукова конференція під назвою «Транскультурні мережі в епоху наполеонівських воєн. Слідами однієї козацької піснi», в якій крім угорців взяли участь дві дослідниці з Києва та Львова, а в жовтні Л. Мушкетик спільно з Калавскі виступили в подкасті радіопередачі Glossza 36 (мережа HUN-REN) на згадувану тематику. У цей період нам довелося також консультуватися з дослідниками академічного Інституту музикознавства, зокрема завідувачем Архіву Бартока Ласлом Вікаріушем стосовно українських зацікавлень Бели Бартока.

Отже, міжакадемічне українсько-угорське співробітництво, яке на терені етнології має тривалу історію, нині відбувається в межах спільних проєктів з певної цікавої, актуальної для обох сторін і науки тематики, за цей час напрацьовано відповідні форми і види співробітництва та контактування, розробки актуальних питань в контексті нових методів та напрямів сучасної європейської науки. Згадувані напрацювання оприявлено у вигляді наукових праць, колективних і індивідуальних монографій, збірок, тез та доповідей конференцій тощо. Здобуті результати виявилися перспективними не лише у галузі етнографії та фольклористики, а й на інших теренах – історії, соціальної та культурної антропології, мовознавства та ін. Водночас ці надбання можуть представляти інтерес для широких культурних кіл, сприяти міжкультурній комунікації і контактам поміж двома країнами, подальшому долученню української науки до європейської, європейській інтеграції України загалом.

Література

1. Кріза І. 2006. Угорська визвольна війна у фольклорі українців-русинів. *Народна творчість та етнографія*. 2006. № 4. С. 89–98.
2. Мушкетик Л. 2012. Багатотомне синтетичне видання з угорської етнографії (Magyar Néprajz nyolc kötetben. Budapest : Akadémiai K., 1988 – 2011. K. I–VIII). *Народна творчість та етнологія*. 2012. № 1. С. 118–121.
3. Мушкетик Л. 2020. До питання «націоналізації» образів угорських історичних героїв в українській народній прозі Закарпаття. *Угорсько-українське пограниччя: етнополітичні, мовні та релігійні критерії самоідентифікації населення*. Львів : НАН України, Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича, 2020. С. 277–349.
4. Мушкетик Л. 2021. Сучасна фольклорна культура українців Угорщини. *Фольклорні пограниччя європейських країн у контексті сучасних трансформацій та глобалізаційних викликів : колективна монографія*. ІМФЕ ім. М.Т. Рильського НАН України. Київ, 2021. С. 29–65.
5. Мушкетик Л. 2022. Сучасні міждисциплінарні студії угорсько-українського пограниччя. *Народна творчість та етнологія*. 2022. № 3. С. 59–69.
6. Мушкетик Л. 2013. Угорська фольклористика та етнографія в кінці ХХ – на початку ХХІ століття. *Сучасна фольклористика європейських країн*. Київ : ІМФЕ ім. М. Рильського НАНУ, 2013. С. 42–83.
7. Мушкетик Л. 2013. Фольклор українсько-угорського порубіжжя Київ: Український письменник, 2013. 496 с.
8. Мушкетик Л. 2018. (рец.) Magyar Z. A Magyar történeti mondák katalógusa. Budapest : Kairosz könyvkiadó kft., 2018. K. I–XI. *Народна творчість та етнологія*. 2019. № 2. С. 96–101.
9. Паладі-Ковач А. 2015. Куди прямує європейська етнологічна наука. *Народна творчість та етнологія*. 2015. № 2. С. 7–23.
10. Balogh B; Fülemile Á. 2023. Történeti idő és jelenlét Kalotaszegen. Fejezetek egy emblematis néprajzi táj jelképpé válásának történeti, társadalmi folyamatáról. Budapest, BTK Néprajztudományi Intézet. 2023. 660 P.
11. Gazdag V. 2020. Леся Мушкетик: Сучасна угорська етнологія. Національна академія наук України Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М.Т. Рильського, Київ. 2017. 400 p.) *Ethnographia*. 2020. Sz. 4. P. 742–745.
12. Kriza I. 1990. Rex Lustus, Rex Clarus: Mátyás király a néphagyományban. Hunyadi-Mátyás Emlékkönyv Mátyás király halálának 500 évf. Budapest, 1990. P. 363–410.
13. Musketik L. 2004. Magyar motívumok a kárpátaljai népi prózában. *Tanulmányok a magyarországi bolgár, görög, lengyel, örmény, ruszin nemzetiségek néprajzából*. 2004. № 5. P. 174–203.
14. Musketik L. 2009. Mátyás király a kárpátaljai népi prózában. *Erdélyi reneszánsz*. Kolozsvár, 2009. K. 1. P. 210–218.
15. Musketik L. 2013. A «sors» fogalmának verbalizációja a Kárpátok ukrán és magyar nyelvű meséiben. *Ethnographia*. 2013. 124. P. 453–470.

16. Musketik L. 2020. Az ukrán néprajzkutatók üdvözlése a 130 éves Magyar Néprajzi Társaságnak. *Néprajzi Hírek* XLIX, 2020/2. P. 41–48.
17. Nagy Zs. K. 2014. «Reformatus magyar vagyok...» Vallási kisebbség, felekezeti kultúra, nemzeti identitás összefüggései a magyar reformátusok között. Előzetes kérdések és feltevések egy kérdőíves kutatás kapcsán. *Ethno-lore*. 2014. XXXI. P.7–71.
18. Paládi-Kovács A. 1973. Ukrán szorványosok a Zempléni-hegyvidék falvaiban. *Népi Kultúra – Népi Tarsadalom*. 1973. № 7. P. 23–31.
19. Turai, Mészáros (szerk.) 2015a. Hármass határok néprajzi nézetben / szerk. Turai T. ; Mészáros Cs. Budapest: MTA BTK NTI, 2015/1. 218 p.
20. Turai, Mészáros (szerk.) 2015b. Hármass határok néprajzi értelmezésben / szerk. Turai T. Budapest : MTA BTK NTI, 2015/2. 296 p.
21. V službách etnografie : Zborník na počest sedemdesiatin Ondreja Krupu. Divičanová, A; Krekovičová, E.; Uhrinová, A. / zost. Békéscsaba: Magyarországi Szlovákok Kutatóintézete. 2004. 584 p.

References

1. Kriza I. 2006. Uhorska vyzvolna viina u folklori ukrainsiv-rusyniv. [The Hungarian War of Liberation in the folklore of Ukrainian-Ruthenians.] Narodna tvorčist ta etnografii. 2006. № 4. S. 89–98. (In Ukrainian)
2. Mushketyk L. 2012. Bahatotomne syntetychne vydannia z uhorskoj etnografii [Multi-volume synthetic edition of Hungarian ethnography] (Magyar Néprajz nyolc kötetben. Budapest: Akadémiai K., 1988 – 2011. K. I–VIII). Narodna tvorčist ta etnolohiia. 2012. № 1. C.118–121. (In Ukrainian)
3. Mushketyk L. 2020. Do pytannia «natsionalizatsii» obraziv uhorskykh istorychnykh heroiv v ukrainskii narodnii prozi Zakarpattia. Uhorsko-ukrainske pohranychchia: etnopolitychni, movni ta relihiini kryterii samoidentyfikatsii naselennia. [On the issue of "nationalization" of images of Hungarian historical heroes in Ukrainian folk prose of Transcarpathia. Hungarian-Ukrainian borderland: ethnopolitical, linguistic and religious criteria of self-identification of the population.] Lviv : NAN Ukrainy, Instytut ukrainoznavstva im. I. Krypiakevycha, 2020. S. 277–349. (In Ukrainian)
4. Mushketyk L. 2021. Suchasna folklorna kultura ukrainsiv Uhorschchyny. Folklorni pohranychchia yevropeiskykh krain u konteksti suchasnykh transformatsii ta hlobalizatsiinykh vyklykiv: kolektyvna monohrafii. [Modern folklore culture of Ukrainians in Hungary. Folklore borders of European countries in the context of modern transformations and globalization challenges: collective monograph] IMFE im. M. T. Rylskoho NAN Ukrainy. Kyiv, 2021. S. 29–65. (In Ukrainian)
5. Mushketyk L. 2022. Suchasni mizhdystyplinarni studii uhorsko-ukrainskoho pohranychchia. [Modern interdisciplinary studies of the Hungarian-Ukrainian border region.] Narodna tvorčist ta etnolohiia. 2022. № 3. C. 59–69
6. Mushketyk L. 2013. Uhorska folklorystyka ta etnografii v kintsi XX – na pochatku XXI stolittia. [Hungarian folklore and ethnography in the late 20th and early 21st

- centuries] Suchasna folklorystyka yevropeiskyh krain. Kyiv : IMFE im. M. Rylskoho NANU, 2013. S.42–83. (In Ukrainian)
7. Mushketyk L. 2013. Folklor ukrainsko-uhorskoho porubizhzhia [Folklore of the Ukrainian-Hungarian borderland] Kyiv: Ukrainskyi pysmennyk, 2013. 496 c. (In Ukrainian)
 8. Mushketyk L. 2018. (rets.) Magyar Z. A Magyar történeti mondák katalógusa. [Catalogue of Hungarian historical legends]. Budapest: Kairosz könyvkiadó kft., 2018. K.I–XI. Narodna tvorchist ta enolohiia. 2019. № 2. S. 96–101. (In Ukrainian)
 9. Paladi-Kovach A. 2015. Kudy priamuie yevropeiska etnolohichna nauka. [Where does European ethnological science go?] Narodna tvorchist ta etnolohiia. 2015. № 2. C. 7–23. (In Ukrainian)
 10. Balogh B; Fülemile Á. 2023. Történeti idő és jelenlét Kalotaszegen. Fejezetek egy emblemikus néprajzi táj jelképpé válásának történeti, társadalmi folyamatairól. [Historical time and presence in Kalotaszeg. Chapters on the historical and social processes of the transformation of an emblematic ethnographic landscape into a symbol] Budapest, BTK Néprajztudományi Intézet. 2023. 660 P. (In Hungarian)
 11. Gazdag V. 2020. Lesia Mushketyk: Suchasna uhorska etnolohiia. [Lesya Mushketyk: Modern Hungarian Ethnology.] Natsionalna akademiia nauk Ukrainy Instytut mystetstvoznavstva, folklorystyky ta etnolohii im. M.T. Rylskoho, Kyiv. 2017. 400 p.) *Ethnographia*. 2020. Sz. 4. P.742–745. (In Ukrainian)
 12. Kriza I. 1990. Rex Lustus, Rex Clarus : Mátyás király a néphagyományban. [Rex Lustus, Rex Clarus: King Matthias in folk tradition] Hunyádi-Mátyás Emlékkönyv Mátyás király halálának 500 évf. Budapest, 1990. P. 363–410. (In Hungarian)
 13. Musketik L. 2004. Magyar motívumok a kárpátaljai népi prózában. [Hungarian motifs in the folk prose of Transcarpathia]. *Tanulmányok a magyarországi bolgár, görög, lengyel, örmény, ruszin nemzetiségek néprajzából*. 2004. № 5. P. 174–203. (In Hungarian)
 14. Musketik L. 2009. Mátyás király a kárpátaljai népi prózában. [King Matthias in the folk prose of Transcarpathia.] *Erdély reneszánsza*. Kolozsvár, 2009. K. 1. P. 210–218. (In Hungarian)
 15. Musketik L. 2013. A «sors» fogalmának verbalizációja a Kárpátok ukrán és magyar nyelvű meséiben [Verbalization of the concept of «fate» in the Ukrainian and Hungarian fairy tales of the Carpathians]. *Ethnographia*. 2013. 124. P. 453–470. (In Hungarian)
 16. Musketik L. 2020. Az ukrán néprajzkutatók üdvözlése a 130 éves Magyar Néprajzi Társaságnak. [Greetings from Ukrainian ethnographers to the 130th anniversary of the Hungarian Ethnographic Society.] *Néprajzi Hírek* XLIX, 2020/2. P. 41–48. (In Hungarian)
 17. Nagy Zs. K. 2014. «Reformatus magyar vagyok...» Vallási kisebbség, felekezeti kultúra, nemzeti identitás összefüggései a magyar reformátusok között. [«I am a Reformed Hungarian...» The connections between religious minority, denominational culture, and national identity among Hungarian Reformed Christians.] *Előzetes kérdések és feltevések egy kérdőíves kutatás kapcsán. Ethno-lore*. 2014. XXXI. P.7–71.

18. Paládi-Kovács A. 1973. Ukrán szorványosok a Zempléni-hegyvidék falvaiban. [Ukrainian diaspora in the villages of the Zemplén Mountains]. *Népi Kultúra – Népi Tarsadalom*. 1973. № 7. P. 23–31. (In Hungarian)
19. Turai, Mészáros (szerk.) 2015a. Hármás határok néprajzi nézetben [Triple borders in ethnographic view] / szerk. Turai T. ; Mészáros Cs. Budapest: MTA BTK NTI, 2015/1. 218 p. (In Hungarian)
20. Turai, Mészáros (szerk.) 2015b. Hármás határok néprajzi értelmezésben [Triple borders in ethnographic interpretation] / szerk. Turai T. Budapest : MTA BTK NTI, 2015/2. 296 p. (In Hungarian)
21. V službách etnografie: Zborník na počest sedemdesiatin Ondreja Krupu. [In the Service of Ethnography: A Collection in Honor of Ondrej Krupa's Seventieth Birthday] Divičanová, A; Krekovičová, E.; Uhrinová, A. / zost. Békéscsaba: Magyarországi Szlovákok Kutatóintézete. 2004. 584 p. (In Slovakian)

Українсько-угорське наукове співробітництво в галузі етнографії сьогодні

Леся Мушкетик, доктор філологічних наук, старший науковий співробітник Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології імені Максима Рильського НАН УРСР, академік АН УРСР, mush-ketik@ukr.net, ORCID: 0000-0001-5958-0044

Національна академія наук України та Академія наук Угорщини (наразі Угорська дослідницька мережа HUN-REN) продовжують регулярну та плідну співпрацю протягом тривалого часу. Прикладом цього є понад тридцятилітня наукова взаємодія Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Рильського НАН України з Інститутом народознавства ЦНДФЛ, яка спочатку реалізувалася в рамках міжурядових угод, а нині продовжена в рамках проектів. Так, за останнє десятиріччя були розроблені теми: «Національні, регіональні та локальні зміни в українській та угорській народній культурі та суспільстві у XX ст.». і XXI. у XXI столітті» (2016–2018); «Угорсько-українське прикордоння: питання національної ідентифікації, міжетнічних відносин та культурної спадщини» (2019–2021), керівники проекту: академік Ганна Скрипник, директор Українського інституту, та доктор хабіліт Балаш Балог, директор Інституту етнографії.

За останній період напрацьовано відповідні форми і види співпраці та контактів, розроблено актуальні питання в контексті нових методів і напрямів сучасної європейської науки. Найважливіші результати викладені в наукових статтях, колективних та індивідуальних монографіях, збірниках тощо. опубліковано у формі. У рамках співпраці науковці Інституту мистецтвознавства, фольклору та етнології імені М. Рильського та Інституту етнології неодноразово відвідували Будапешт, працювали в бібліотеках та архівах, зустрічалися з угорськими колегами, брали участь у численних різноманітних конференціях. Досягнуті результати виявилися перспективними не лише в галузі етнографії та фольклору, а й в інших галузях, таких як історія, соціальна та культурна антропологія, лінгвістика тощо. в області. Водночас ці результати можуть

зацікавити ширші культурні кола, сприяти міжкультурній комунікації та стосункам між двома країнами, залучати українську науку до європейської інтеграції України.

Ключові слова: Академія наук, Інститут мистецтвознавства імені М. Рильського, фольклорно-етнологічні дослідження, Інститут народознавства БТК, проекти, публікації, конференції.

Ukrainian-Hungarian Interacademic Cooperation in the Field of Ethnology today

Lesia Mushketyk, Doctor of Philological Sciences, Senior Research Fellow at the Maksym Rylsky Institute of Art Studies, Folklore, and Ethnology of the National Academy of Sciences of Ukraine, a member of the National Academy of Sciences of Ukraine, mushketik@ukr.net, ORCID: 0000-0001-5958-0044

The National Academy of Sciences of Ukraine and the Hungarian Academy of Sciences (now the HUN-REN research network) have long maintained systematic and fruitful cooperation. An example of this is the more than thirty years of scientific contacts between the Maksym Rylsky Institute of Art History, Folklore and Ethnology of the National Academy of Sciences of Ukraine and the Hungarian Institute of Ethnographic Studies of the Center for Humanities, which first took place within the framework of intergovernmental agreements and now continues within the framework of projects. Thus, over the past decade, the following topics have been developed: "Changes at the national, regional and local levels in the folk culture and society of Ukraine and Hungary in the twentieth and twenty-first centuries" (2016-2018); "Hungarian-Ukrainian borderland: issues of national identification, interethnic relations and cultural heritage" (2019-2021), led by the project managers, the Director of the Institute of Art History, Folklore and Ethnology, Academician Hanna Skrypnyk, and the Director of the Institute of Ethnographic Studies, Dr Balazs Balogh.

Over the past period, appropriate forms and types of cooperation and contact, development of topical issues in the context of new methods and directions of modern European science have been worked out. The main achievements are manifested in the form of scientific works, collective and individual monographs, collections, etc. Within the scope of cooperation, scientists of the Institute of Art History, Folklore and Ethnology and the Institute of Ethnographic Studies visited Budapest several times, worked in libraries and archives, met with Hungarian colleagues, and participated in many diverse conferences.

The obtained results were promising not only in the field of ethnography and folkloristics, but also in other areas - history, social and cultural anthropology, linguistics, etc. At the same time, these assets can be of interest to wide cultural circles, contribute to intercultural communication and contacts between the two countries, and further involvement of Ukrainian science in the European integration of Ukraine in general.

Keywords: Academy of Sciences, Maksym Rylsky Institute of Art History, Folklore and Ethnology, Institute of Ethnographic Research, projects, works, conferences, scientists.

Ukrán-magyar akadémiai együttműködés a mai időben a néprajz területén

Musketik Leszja, a filológiai tudományok doktora, az Ukrán Tudományos Akadémia Maxim Rilszkij Művészettudományi, Folklorisztikai és Etnológiai Intézetének vezető tudományos munkatársa, az Ukrán Tudományos Akadémia tagja, mushketik@ukr.net, ORCID: 0000-0001-5958-0044

Az Ukrán Nemzeti Tudományos Akadémia és a Magyar Tudományos Akadémia (jelenleg HUN-REN Magyar Kutatási Hálózat) régóta rendszeres és gyümölcsöző együttműködést folytat. Erre példa az Ukrán Nemzeti Tudományos Akadémia M. Rylsky Művészettörténeti, Folklor- és Etnologiakutatás Intézete és a Bölcsészettudományi Kutatóközpont Néprajztudományi Intézete közötti több mint harmincéves tudományos kapcsolat, amely kezdetben kormányközi megállapodások keretében valósult meg, most pedig projektek keretében folytatódik. Így az elmúlt évtizedben a következő témákat dolgozták ki: „Nemzeti, regionális és helyi változások az ukrán és magyar népi kultúrában és társadalomban a XX. és XXI. században” (2016–2018); „A magyar-ukrán határvidék: a nemzeti identifikáció, az interetnikus kapcsolatok és a kulturális örökség kérdései” (2019–2021), projektvezetők: Hanna Skrypnyk akadémikus, az ukrán Intézet igazgatója és Balogh Balázs habilitált doktora, a Néprajztudományi Intézet igazgatója.

Az elmúlt időszakban megfelelő együttműködési és kapcsolattartási formákat és típusokat alakítottak ki, valamint a modern európai tudomány új módszereinek és irányainak összefüggésében aktuális kérdések kidolgozására került sor. A legfontosabb eredményeket tudományos cikkek, kollektív és egyéni monográfiák, gyűjtemények stb. formájában tették közzé. Az együttműködés keretében az M. Rylsky Művészettörténeti, Folklor- és Etnologiakutatás Intézete és a Néprajztudományi Intézet kutatói többször jártak Budapesten, dolgoztak könyvtárakban és levéltárakban, találkoztak magyar kollégákkal, és számos különböző konferencián vettek részt. Az elért eredmények ígéretesnek bizonyultak nemcsak a néprajz és a folklór területén, hanem más területeken is, mint például a történelem, a társadalmi és kulturális antropológia, a nyelvészet stb. területén. Ugyanakkor ezek az eredmények szélesebb kulturális körök érdeklődésére is számot tarthatnak, elősegíthetik a két ország közötti interkulturális kommunikációt és kapcsolatokat, és tovább vonhatják az ukrán tudományt Ukrajna európai integrációjába.

Kulcsszó: Tudományos Akadémia, M. Rylsky Művészettörténeti, Folklor- és Etnologiakutatás Intézete, BTK Néprajztudományi Intézet, projektek, publikációk, konferenciák.